

จังหวัดแม่ฮ่องสอน (อำเภอเมือง)

1. สถานการณ์ท่องเที่ยวของจังหวัดในปี 2551

แม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดชายแดนจังหวัดหนึ่ง ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับสหภาพพม่า ได้ชื่อว่า เมืองสามหมอก เนื่องจากเป็นเมืองในหุบเขา ล้อมรอบด้วยภูเขาสลับซับซ้อนทอดขนานไปกับทิวเขาดนงรังชัย และทิวเขาแดนลาว ดังนั้น จึงถูกปกคลุมด้วยหมอกตลอดทั้งปี มีทิวทัศน์สวยงามตามธรรมชาติของเทือกเขาสลับซับซ้อนและป่าไม้หนาแน่นพันธุ์ จนมีคำกล่าวเปรียบเสมือนสวิดเซอร์แลนด์ของเมืองไทย สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่งในจังหวัดแม่ฮ่องสอนตามกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ได้แก่ ถ้ำ เช่น ถ้ำปลา ถ้ำลอด ปางฮ้อย น้ำตก เช่น น้ำตกผาเสื่อ น้ำตกแม่สุรินทร์ ทุ่งบัวตอง บ้านรักไทย หมู่บ้านชนเผ่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ชมชนเผ่ากะเหรี่ยงคอยาว วัดสำคัญ เช่น วัดพระนอน วัดพระธาตุดอยกองมู วัดจองคำ วัดจองกลาง พิพิธภัณฑสถานแม่ฮ่องสอน พญาสิงหนาท การท่องเที่ยวเชิงศาสนา ทำสมาธิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น ภูโคลนนวดตัว สปา (ตามชุมชนเมือง) หนองจองคำ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา เล่นกอล์ฟ ล่องแก่ง ชมกีฬาที่สนามกีฬา การเข้าชมสถานบันเทิงต่าง ๆ ร้านอาหาร ผับ เช่น ไบฮอกชาเลย์ Waterbar บ้านระเบียงอื่น ๆ และ ถนนคนเดิน

สถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดในปี 2551 บรรยากาศการท่องเที่ยวในไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 4 ช่วงเดือนมกราคมและเดือนธันวาคมทุกแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดก็คึกคักมากเต็มไปด้วยนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ บางแหล่งท่องเที่ยวไม่มีที่จอดรถเพียงพอเนื่องจากปริมาณนักท่องเที่ยวมาก สำหรับไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 3 ช่วงเดือนพฤษภาคม - เดือนกรกฎาคม บรรยากาศการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างเงียบเหงา เนื่องจากเป็นฤดูฝน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่นิยมท่องเที่ยวที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในฤดูนี้ เพราะอาจเกิดอันตรายจากอุบัติเหตุจากการเดินทางได้นอกจากนั้นยังอาจเกิดมีน้ำป่าไหลหลาก เกิดดินถล่มทำให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในช่วงฤดูนี้

แหล่งช้อปปิ้งและสินค้าที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อหา ได้แก่

แหล่งท่องเที่ยว	สินค้าที่นักท่องเที่ยวชอบซื้อมากที่สุด
ถนนคนเดิน	หมอนใบชา ของที่ระลึก ผ้าทอ ถ้วยเหลือง งา ใบชา เครื่องประดับ เช่น กำไล สร้อยข้อมือ/เท้า
บ้านรักษ์ไทย	ชา กาแฟ ไวน์
ภูโคลน	โคลนพอกหน้า
ตลาดสดสายหยุด	ข้าวซอยตัด น้ำมันงา
หอการค้า	น้ำมันงา ไวน์ ขนมнга
ปางหมู	น้ำมันงา
ร้านอำภา	ขนมнга
โรงแรมพาโนรามา	ไวน์ ลินจี้

2. โครงสร้างทั่วไปของผู้เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีทั้งสิ้น 1,613 คน แบ่งเป็นคนไทยร้อยละ 66 และชาวต่างประเทศร้อยละ 34 โดยส่วนมากผู้เดินทางทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจะเป็นนักท่องเที่ยว สักส่วนร้อยละ 92 และ 94 ตามลำดับ

2.1 ภูมิถิ่นเนา/ถิ่นที่อยู่อาศัย

คนไทยที่เดินทางมาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่มาจากกรุงเทพฯ สักส่วนร้อยละ 49.38 ที่เหลือกระจายตัวไปตามภาคต่าง ๆ ในสัดส่วนไม่ต่างกันมากนัก ยกเว้นภาคใต้กับภาคอีสานที่จะสัดส่วนผู้มาเยือนแม่ฮ่องสอนค่อนข้างต่ำ ส่วนชาวต่างประเทศส่วนใหญ่มาจากทวีปยุโรป ร้อยละ 52.97 รองลงมา คือ ผู้มาเยือนจากโอเชียเนีย ร้อยละ 16.73 และทวีปอเมริกา ร้อยละ 11.71

ตารางที่ 1 ภูมิฐานะของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวและนักศึกษารคนไทยที่มาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปี 2551

จังหวัด	ภูมิฐานะ	คนไทย			ภูมิฐานะ	ต่างประเทศ		
		นักศึกษาร	นักท่องเที่ยว	รวม		นักศึกษาร	นักท่องเที่ยว	รวม
แม่ฮ่องสอน	1. กรุงเทพฯ ฯ	41.25	50.05	49.38	1. ทวีปอเมริกา	18.75	11.26	11.71
	2. ภาคกลาง	13.75	15.37	15.24	2. ทวีปยุโรป	40.63	53.75	52.97
	3. ภาคตะวันตก	-	1.04	0.96	3. โอเชียเนีย	12.50	17.00	16.73
	4. ภาคตะวันออก	28.75	10.80	12.18	4. ทวีปเอเชีย	28.13	5.73	7.06
	5. ภาคเหนือ	12.50	19.21	18.70	5. ตะวันออกกลาง	-	8.50	7.99
	6. ภาคใต้	1.25	2.08	2.01	6. ทวีปแอฟริกา	-	3.75	3.53
	7. ภาคอีสาน	2.50	1.45	1.53				
	ยอดรวม (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	ยอดรวม (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00
	ยอดรวม (คน)	85	985	1,070	ยอดรวม (คน)	37	506	543

2.2 เพศ อายุ อาชีพ รายได้

คนไทย

กลุ่มตัวอย่างคนไทยประกอบเพศชายและเพศหญิง ในสัดส่วนร้อยละ 60 : 40 ตามลำดับ ร้อยละ 81 จะมีอายุต่ำกว่า 45 ปี และส่วนมากจะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 25-44 ปี เป็นสัดส่วนร้อยละ 64 และกลุ่มตัวอย่างกระจายตัวในหลายอาชีพ โดยส่วนมากจะเป็นแรงงานรับจ้าง (23.69%) เจ้าของกิจการ (22.57%) ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (18.45%) นักเรียนนักศึกษา (13.30%) และเกษตรกร (10.11%) และ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มีรายได้กระจายตัวมาก โดยส่วนมากจะมีรายได้ในช่วง 10,000-30,000 บาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 62.17 โดยมีกลุ่มรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท สัดส่วนร้อยละ 18.54 และไม่มีรายได้สัดส่วนร้อยละ 11.61

ชาวต่างประเทศ

ชาวต่างประเทศที่มาจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิงร้อยละ 49 : 51 ส่วนมากจะมีอายุน้อยกว่า 45 ปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 87.55 โดยส่วนมากจะกระจุกตัวระหว่างช่วงอายุ 25-44 ปี ร้อยละ 69 กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพกระจายอยู่ในหลายอาชีพ ได้แก่ เจ้าของกิจการ (36.43%) แรงงานรับจ้าง (22.68%) ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (13.20%) และเกษตรกร (10.59%) โดยส่วนมากเป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อยต่ำกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐต่อปี ร้อยละ 63.01 โดยมีกลุ่มที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001-19,999 เหรียญดอลลาร์สหรัฐต่อปี ร้อยละ 17.29

ตารางที่ 2 เพศ อายุ อาชีพของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวและนักทัศนจรคนไทยที่มาแม่ฮ่องสอน ในปี 2551

แม่ฮ่องสอน	รายการ	คนไทย			ต่างประเทศ		
		นักทัศนจร	นักท่องเที่ยว	รวม	นักทัศนจร	นักท่องเที่ยว	รวม
เพศ	ชาย	56.63	60.41	60.11	59.38	48.42	49.07
	หญิง	43.37	39.59	39.89	40.63	51.58	50.93
	รวม (%)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
อายุ	15-24 ปี	16.87	17.66	17.60	21.88	17.79	18.03
	25-34 ปี	30.12	36.65	36.14	40.63	36.17	36.43
	35-44 ปี	26.51	27.72	27.62	18.75	33.99	33.09
	45-54 ปี	19.28	12.18	12.73	6.25	8.89	8.74
	55-64 ปี	3.61	4.37	4.31	12.50	2.57	3.16
	65 ปีขึ้นไป	3.61	1.42	1.59	-	0.59	0.56
	รวม (%)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
อาชีพ	เจ้าของกิจการ	22.89	22.54	22.57	25.00	37.15	36.43
	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	16.87	18.58	18.45	25.00	12.45	13.20
	พนักงานบริษัท	10.84	6.70	7.02	15.63	2.17	2.97
	แม่บ้าน	1.20	0.81	0.84	3.13	0.99	1.12
	นักเรียน นักศึกษา	12.05	13.30	13.20	18.75	8.10	8.74
	เกษียณ	4.82	2.94	3.09	-	1.78	1.67
	เกษตรกร	-	10.96	10.11	9.38	10.67	10.59
	แรงงานรับจ้าง	31.33	23.05	23.69	3.13	23.91	22.68
	อื่นๆ	-	1.12	1.03	-	2.77	2.60
	รวม (%)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 3 โครงสร้างด้านรายได้ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแม่ฮ่องสอน ในปี 2551

จังหวัด	รายได้ (บาทต่อปี)	ชาวไทย			รายได้ (US\$ ต่อปี)	ชาวต่างชาติ		
		นักศึกษاجر	นักท่องเที่ยว	Total		นักศึกษاجر	นักท่องเที่ยว	Total
แม่ฮ่องสอน	ไม่มีรายได้	13.25	11.47	11.61	1. น้อยกว่า 10,000	71.88	62.45	63.01
	น้อยกว่า 10,000	6.02	19.59	18.54	2. 10,000 – 14,999	12.50	8.50	8.74
	10,000-15,000	50.60	37.06	38.11	3. 15,000 – 19,999	9.38	17.79	17.29
	15,001-30,000	26.51	23.86	24.06	4. 20,000 – 39,999	6.25	7.11	7.06
	30,001-45,000	2.41	6.50	6.18	5. 40,000 – 59,999	0.00	0.99	0.93
	45,001-60,000	0.00	1.22	1.12	6. 60,000 – 79,999	0.00	1.78	1.67
	60,000-75,000	1.20	0.30	0.37	7. มากกว่า 80,000	0.00	1.38	1.30
	75,001-90,000	0.00	0.00	0.00				
	มากกว่า 90,000	0.00	0.00	0.00				
	รวม (%)	100.00	100.00	100.00	รวม (%)	100.00	100.00	100.00
ยอดรวม (คน)	85	985	1,070	ยอดรวม (คน)	37	506	543	

3. พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว/พักผ่อนในแต่ละครั้ง

คนไทย

วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางมาจังหวัดแม่ฮ่องสอนของนักเดินทางชาวไทย คือ การเดินทางเพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 59.93 มีบางส่วนที่มาเยี่ยมญาติ/เพื่อน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.04 โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวจะมีวัตถุประสงค์มาเพื่อเยี่ยมญาติ/เพื่อน มากกว่านักศึกษاجر นักเดินทางกว่าครึ่งที่เดินทางมาท่องเที่ยวแม่ฮ่องสอนจังหวัดเดียว และกว่าครึ่งที่เดินทางท่องเที่ยว ตั้งแต่ 2 จังหวัดขึ้นไป โดยส่วนมากเป็นการเดินทางมาเยือนแม่ฮ่องสอนเป็นครั้งแรก (76.22%) และมักจะเดินทางมาเป็นกลุ่ม มีผู้ร่วมเดินทาง 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 73.92 โดยส่วนมากจะเดินทางกับเพื่อนหรือแฟน ครอบครัว และญาติ

ชาวต่างประเทศ

วัตถุประสงค์หลักร้อยละ 68.59 ของนักเดินทางชาวต่างประเทศที่มาจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ เพื่อท่องเที่ยว/พักผ่อน ส่วนมากคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80 ที่เดินทางตั้งแต่ 2 จังหวัดขึ้นไป เกือบทั้งหมดเดินทางมาเยือนแม่ฮ่องสอนเป็นครั้งแรก (95.54%) นิยมเดินทางเป็นกลุ่ม ขนาดเล็กมีผู้ร่วมเดินทาง 1-2 คน ซึ่งส่วนมากจะเดินทางร่วมกับเพื่อนหรือแฟน ครอบครัว และญาติ โดยมีจำนวนไม่น้อย (25.46%) ที่เดินทางคนเดียว

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักเดินทางชาวไทยและชาวต่างประเทศ (ร้อยละ)

แม่ฮ่องสอน	รายการ	คนไทย			ต่างประเทศ		
		นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	รวม	นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	รวม
วัตถุประสงค์ ของการท่องเที่ยว	1. ท่องเที่ยว/พักผ่อน	80.72	58.17	59.93	75.00	68.18	68.59
	2. ประชุม/อบรม/สัมมนา/ดูงาน	6.02	7.31	7.21	3.13	8.10	7.81
	3. ติดต่อธุรกิจ	1.20	9.75	9.08	6.25	8.70	8.55
	4. ปฏิบัติราชการ/ปฏิบัติงาน	2.41	2.03	2.06	12.50	0.79	1.49
	5. เยี่ยมญาติ/เพื่อน	7.23	17.87	17.04	3.13	12.85	12.27
	6. ชมนิทรรศการ/แสดงสินค้า	1.20	1.02	1.03	-	0.99	0.93
	7. ได้รับรางวัล	-	-	-	-	0.40	0.37
	8. ใ้ห้พระ ปฏิบัติธรรม	1.20	3.35	3.18	-	-	-
	9. อื่นๆ	-	0.51	0.47	-	-	-
	รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
จำนวนจังหวัดที่ ท่องเที่ยว	1 จังหวัด	18.07	51.47	48.88	3.13	22.92	21.75
	2 จังหวัด	63.86	36.14	38.30	9.38	31.62	30.30
	3 จังหวัด	15.66	8.53	9.08	18.75	20.95	20.82
	4 จังหวัด	-	2.03	1.87	56.25	18.77	21.00
	5 จังหวัดขึ้นไป	2.41	1.83	1.87	12.50	5.73	6.13
	รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
จำนวนการเยี่ยม เยือน	จำนวน 1 ครั้ง	86.75	75.33	76.22	56.25	98.02	95.54
	จำนวน 2 ครั้ง	7.23	18.07	17.23	21.88	1.58	2.79
	จำนวน 3 ครั้ง	2.41	4.57	4.40	12.50	0.20	0.93
	จำนวน 4 ครั้ง	-	0.81	0.75	6.25	0.20	0.56
	จำนวน 5 ครั้งขึ้นไป	3.61	1.22	1.40	3.13	-	0.19
	รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ผู้ร่วมทาง	คนเดียว	19.28	14.74	15.09	25.00	25.49	25.46
	เพื่อนหรือแฟน	46.99	32.62	33.74	31.25	37.94	37.55
	ครอบครัว	14.46	17.38	17.15	37.50	18.38	19.52
	ญาติ	16.87	22.15	21.74	-	14.23	13.38
	กลุ่มที่ทำงานร่วมกัน	2.41	12.70	11.90	6.25	3.75	3.90
	อื่นๆ	-	0.41	0.37	-	0.20	0.19
	รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักเดินทางชาวไทยและชาวต่างประเทศ (ต่อ)

แม่ฮ่องสอน	รายการ	คนไทย			ต่างประเทศ		
		นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	รวม	นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	รวม
จำนวนผู้ร่วมทาง	จำนวน 1 คน	40.96	35.88	36.28	43.75	59.92	58.96
	จำนวน 2 คน	22.89	24.06	23.97	21.88	17.66	17.91
	จำนวน 3 คน	12.05	13.86	13.72	9.38	9.33	9.33
	จำนวน 4 คน	9.64	7.44	7.61	12.50	6.35	6.72
	จำนวน 5 คน	7.23	9.07	8.93	3.13	3.37	3.36
	จำนวน 6-10 คน	7.23	5.10	5.26	6.25	2.98	3.17
	จำนวนมากกว่า 10 คน	-	4.59	4.23	3.13	0.40	0.56
	รวม		100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

4. แรงจูงใจในการเดินทางและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด

แรงจูงใจสำคัญที่ดึงดูดให้นักทัศนกรไทยมาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่ท่องเที่ยว ปัจจัยเหล่านี้ สามารถดึงดูดนักทัศนกรได้ประมาณร้อยละ 77

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีแรงจูงใจ คือ ช่วงเทศกาล สถานที่ท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ระยะทางและเวลาในการเดินทาง ปัจจัยเหล่านี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวไทยได้ประมาณร้อยละ 77

สำหรับนักทัศนกรชาวต่างชาตินั้น แรงจูงใจสำคัญที่มาจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ สถานที่ท่องเที่ยว ระยะทางและเวลาในการเดินทาง ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยปัจจัยเหล่านี้สามารถดึงดูดนักทัศนกรชาวต่างชาติให้มาเยือนจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ร้อยละ 79

สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ปัจจัยที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ได้แก่ ระยะทางและเวลาในการเดินทาง ช่วงเทศกาล และสถานที่ท่องเที่ยว ปัจจัยเหล่านี้ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติได้มากกว่าร้อยละ 82

ตารางที่ 5 แรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาจังหวัดแม่ฮ่องสอนในไตรมาสที่ 2/2551

แรงจูงใจของการมาเที่ยว	นักท่องเที่ยว		นักท่องเที่ยว	
	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ
สถานที่ท่องเที่ยว	26.19	22.86	20.89	12.60
มีความปลอดภัย	0.00	2.86	3.04	0.39
อาหารอร่อย	2.38	11.43	2.64	1.77
ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	51.19	20.00	17.34	3.35
ช่วงเทศกาล	8.33	8.57	21.60	17.13
การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.38	8.57	3.04	5.71
สินค้าราคาถูก	0.00	0.00	8.82	5.91
ระยะทาง	4.76	5.71	10.45	22.64
เวลาในการเดินทาง	2.38	20.00	10.45	29.92
อื่นๆ	2.38	0.00	1.72	0.59
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00

สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวมากที่สุด 3 อันดับแรกของนักเดินทางชาวไทย ได้แก่ วัด แหล่งช้อปปิ้ง และอุทยานแห่งชาติ ในขณะที่ นักเดินทางชาวต่างชาติ นิยมเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งช้อปปิ้ง วัด และแหล่งบันเทิงนันทนาการ

ตารางที่ 6 สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยว	กลุ่มตัวอย่าง	
	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ
วัด	28.57	23.12
พระราชวัง	-	-
แหล่งบันเทิงนันทนาการ	11.52	18.05
อุทยานแห่งชาติ	20.48	10.05
อุทยานประวัติศาสตร์	-	-
พิพิธภัณฑ์	5.92	11.71
น้ำตก ถ้ำ	10.32	7.80
แหล่งช้อปปิ้ง	23.19	29.27
สวนสัตว์ สวนสนุก	-	-
รวม	100.00	100.00

5. การประเมินคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อน

5.1 คุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดแม่ฮ่องสอนจัดว่าเป็นจังหวัดที่มีปัญหาตามแหล่งท่องเที่ยวพอสมควร โดยเฉพาะในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติที่พบปัญหาค่อนข้างมากในแหล่งบันเทิงนันทนาการ และวัด โดยปัญหาที่พบจะเป็นในเรื่องของความสะอาด มลภาวะ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวเป็นหลัก

ตารางที่ 7 ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาจังหวัดแม่ฮ่องสอนในปี 2551

แหล่งท่องเที่ยว		ร้อยละของผู้มีปัญหาในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว	
		ชาวไทย	ชาวต่างชาติ
แม่ฮ่องสอน	วัด	2.70	10.50
	พระราชวัง	0.00	0.00
	แหล่งบันเทิงนันทนาการ	5.44	17.24
	อุทยานแห่งชาติ	1.18	3.64
	อุทยานประวัติศาสตร์	0.00	0.00
	พิพิธภัณฑ์	4.35	3.40
	น้ำตก ถ้ำ	6.75	5.02
	แหล่งช้อปปิ้ง	5.97	8.67
	สวนสัตว์ สวนสนุก	0.00	0.00
	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	1,070	543

5.2 คุณภาพการให้บริการระบบขนส่งสาธารณะ

คุณภาพการให้บริการระบบขนส่งสาธารณะของจังหวัดแม่ฮ่องสอนพบปัญหาค่อนข้างมากในเรื่องการให้บริการรถประจำทาง/ รถสองแถว โดยในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ นอกจากปัญหาในการให้บริการรถประจำทาง/รถสองแถวแล้ว ยังพบปัญหาในการให้บริการรถแท็กซี่/ รถสามล้อด้วย

ตารางที่ 8 ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการระบบขนส่งสาธารณะของนักเดินทางที่มาจังหวัดแม่ฮ่องสอนปี 2551

ระบบขนส่งสาธารณะ		ร้อยละของผู้มีปัญหาในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว	
		ชาวไทย	ชาวต่างชาติ
แม่ฮ่องสอน	รถประจำทาง/รถสองแถว	11.03	12.34
	เรือโดยสาร	1.40	2.39
	รถแท็กซี่/รถสามล้อ	1.68	11.97
	รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง	0.84	2.95
	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	1,070	543

5.3 คุณภาพการให้บริการสถานที่พักของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (เมือง)

ในการประเมินการให้บริการของสถานที่พักแรมในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งในด้านของคุณภาพ ความสะอาด และสุขอนามัยอาหารของที่พักแรม พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความพอใจในระดับพอใช้ - ดี ทั้งสามด้าน โดยมีสัดส่วนน้อยที่เห็นว่ามีคุณภาพในระดับแย่ (น้อยกว่า 3% ยกเว้นในด้านสุขอนามัยของอาหารของสถานที่พักแรมที่เห็นว่ามีอยู่ในระดับแย่ ร้อยละ 5.10) ผู้เดินทางที่เห็นว่าคุณภาพของสถานที่พักแรมอยู่ในระดับพอใช้ในแต่ละด้าน ดังนี้ คุณภาพของที่พักแรม (71.36%) ความสะอาดของที่พักแรม (72.69%) และสุขอนามัยของอาหารในสถานที่พักแรม (82.04 %)

สำหรับนักเดินทางชาวต่างชาติเช่นกันที่ส่วนมากจะเห็นว่าคุณภาพ และความสะอาด และสุขอนามัยของสถานที่พักแรมอยู่ในระดับพอใช้ - ดี โดยนักเดินทางชาวต่างชาติเห็นว่าคุณภาพของที่พักแรมอยู่ในระดับดี สัดส่วน 63.31% ความสะอาดอยู่ในระดับดี สัดส่วน 55.65% และสุขอนามัยของอาหารของสถานที่พักแรมอยู่ในระดับพอใช้ สัดส่วน 60.28% มีข้อสังเกตว่า นักเดินทางชาวต่างชาติที่เห็นว่าคุณภาพของที่พักแรมอยู่ในระดับแย่น้อยมีสัดส่วนร้อยละ 4.84

ตารางที่ 9 การประเมินคุณภาพการให้บริการสถานที่พักของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในปี 2551

		นักท่องเที่ยว	
		ชาวไทย	ชาวต่างชาติ
คุณภาพของที่พักรวม	แย่	0.24	0.20
	พอใช้	71.36	36.49
	ดี	28.40	63.31
	รวม	100.00	100.00
ความสะอาดของที่พักรวม	แย่	1.46	1.21
	พอใช้	72.69	43.15
	ดี	25.85	55.65
	รวม	100.00	100.00
สุขอนามัยของอาหารของที่พักรวม	แย่	5.10	4.84
	พอใช้	82.04	60.28
	ดี	12.86	34.88
	รวม	100.00	100.00

5.4 ข้อคิดเห็นของนักเดินทางด้านบริการของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (เมือง)

ผลการสำรวจข้อคิดเห็นจากนักวิจัยภาคสนาม ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดด้วยแบบสอบถาม พอสรุปประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ

- ในช่วงเทศกาลของจังหวัดจะพบปัญหาป้ายบอกทางไปแหล่งท่องเที่ยวมีน้อยไม่ชัดเจน
- จำนวนห้องน้ำมีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เนื่องจากมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากในช่วงดังกล่าว
- ในช่วงไตรมาสที่ 3 พบปัญหาดินถล่มและน้ำป่าไหลหลากในบางพื้นที่

6. โครงสร้างการใช้จ่าย

6.1 ค่าใช้จ่ายของคนไทยที่จัดการเดินทางเอง

นักทัศนอาจรคนไทยที่จัดการเดินทางเอง ถ้าไม่ค้างคืนจะมีค่าใช้จ่ายในระหว่างท่องเที่ยวที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนเฉลี่ย 2,927.99 บาทต่อคนต่อวัน ค่าใช้จ่ายหลักมี 3 รายการ คือ ค่าพาหนะภายในจังหวัด (50.59%) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (19.41%) และค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (22.85%)

สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีการค้างคืนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันจะอยู่ที่ 2,016.96 บาท ใช้จ่ายหลักได้แก่ ค่าพาหนะเดินทางภายในจังหวัด (36.59%) ค่าที่พัก (20.14%) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (22.71%) และค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (11.96%)

6.2 ค่าใช้จ่ายของคนไทยที่มากับบริษัทนำเที่ยว

นักทัศนอาจรที่เดินทางมาแม่ฮ่องสอนกับบริษัทนำเที่ยว จะมีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวัน 5,465.63 บาท ค่าใช้จ่ายหลัก ได้แก่ ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (61.29%) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (18.81%) ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด (12.35%)

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันเท่ากับ 2,147.76 บาท เป็นค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด (31.55%) ค่าที่พัก (21.87%) ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (18.24%) และค่าอาหารและเครื่องดื่ม (16.92%)

6.3 ค่าใช้จ่ายของชาวต่างประเทศที่จัดการเดินทางเอง

ค่าใช้จ่ายของนักทัศนอาจรชาวต่างชาติที่จัดการเดินทางเอง เฉลี่ยต่อคนต่อวัน เท่ากับ 3,402.90 บาท ใช้จ่ายหลัก ได้แก่ ค่าพาหนะภายในจังหวัด (22.58%) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (27.78%) ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (16.81%) และค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง (20.05%)

สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่จัดการเดินทางเองที่มีการค้างคืนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันเท่ากับ 3,150.09 บาท ค่าใช้จ่ายหลัก ได้แก่ ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด (23.47%) ค่าที่พัก (34.09%) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (18.84%) และค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (13.21%)

6.3 ค่าใช้จ่ายของชาวต่างประเทศที่มากับทัวร์

นักทัศนอาจรชาวต่างชาติที่เดินทางมากับทัวร์ จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน เท่ากับ 2,400 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายหลัก ได้แก่ ค่าเสื้อผ้าและอุปกรณ์เดินทาง (33.33%) ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (29.17%) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (20.83%) และค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด (16.67%)

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาอยู่กับบริษัทนำเที่ยว มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน เท่ากับ 2,562.54 บาท เป็นรายจ่ายหลัก ได้แก่ ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด (24.45%) ค่าที่พัก (38.47%) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (16.54%) และ ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (13.56%)

ตารางที่ 10 แสดงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนของนักท่องเที่ยว นักทัศนจร จำแนกตามหมวดค่าใช้จ่ายต่างๆ ปี 2551

ค่าใช้จ่ายในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	จัดการเดินทางเอง(ร้อยละ)				จัดการเดินทางมาอยู่กับบริษัทนำเที่ยว(ร้อยละ)			
	นักทัศนจร		นักท่องเที่ยว		นักทัศนจร		นักท่องเที่ยว	
	ไทย	ต่างประเทศ	ไทย	ต่างประเทศ	ไทย	ต่างประเทศ	ไทย	ต่างประเทศ
1. ค่าเสื้อผ้า อุปกรณ์การเดินทาง	3.60	12.78	4.24	3.76	2.29	33.33	3.27	1.54
2. ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด	50.59	22.58	36.59	23.47	12.35	16.67	31.55	24.45
3. ค่าที่พัก	0.00	0.00	20.14	34.09	0.00	0.00	21.87	38.47
4. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	19.41	27.78	22.71	18.84	18.81	20.83	16.92	16.54
5. ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก	22.85	16.81	11.96	13.21	61.29	29.17	18.24	13.56
6. ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง	2.73	20.05	2.68	5.24	2.74	0.00	5.19	3.75
7. ค่าบริการท่องเที่ยวภายในจังหวัด	0.82	0.00	1.02	0.85	0.23	0.00	2.78	1.42
8. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.00	0.00	0.65	0.55	2.29	0.00	0.18	0.26
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน	2,927.99	3,402.90	2,016.96	3,150.09	5,465.63	2,400.00	2,147.76	2,562.54
ระยะพำนักเฉลี่ย(วัน)			3.33	4.46			4.22	6.22

7. ระยะเวลาในการพำนัก

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่จัดการเดินทางเองและค้างคืนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มักจะใช้เวลาพำนักเฉลี่ย 3.33 คนและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่จัดการเดินทางเองและค้างคืนจะใช้เวลาในการพำนักนานกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ 4.46 วัน ในขณะที่กลุ่มที่เดินทางมาอยู่กับทัวร์ชาวไทยจะใช้เวลาในการพำนักเท่ากับ 4.22 วัน แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาอยู่กับทัวร์จะใช้เวลาพำนักในแม่ฮ่องสอนนานกว่าเท่ากับ 6.22 วัน

8. โอกาสที่จะกลับมาเยือนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้เดินทางทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาเยือนแม่ฮ่องสอน โดยมีร้อยละ 95.19 ของนักท่องเที่ยวชาวไทย และร้อยละ 85.32 ของชาวต่างชาติที่คาดว่าจะกลับมาเยือนจังหวัดนี้อีกภายใน 3 ปี

จังหวัด	โอกาสที่จะกลับมาเยือนใหม่	
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ
แม่ฮ่องสอน	95.19	85.32

.....